

## **ЕСТЕТИКА СТИЛЮ ФУТУРИЗМ В ДИЗАЙНІ ІНТЕР'ЄРІВ АЕРОВОКЗАЛІВ**

*Анотація.* В статті йдеться мова про естетику стилю футуризм, яка проявляється через певні естетичні категорії, що сприяють формуванню гармонійного дизайну інтер'єру аеровокзалу.

*Ключові слова:* футуризм, естетика стилю, категорії, інтер'єр аеропорту.

**Постановка проблеми.** Існують певні стилі, які являються найбільш доречними в інтер'єрах аеропортів. Футуризм зі своєю динамічністю та наслідуванням технічного прогресу є одним з цих стилів. Для проектування аеропорту в стилі футуризм необхідно зрозуміти естетику даного стилю, котра проявляється через певні естетичні категорії. Ці категорії допоможуть сформувати дизайн інтер'єру аеровокзалу, сприятимуть створенню гармонійного та ергономічного простору приміщення аеровокзалу. Новітні матеріали, великі простори, вільні лінії, дизайн згідно ергономічним і технологічним критеріям – все це є рисами футуризму і втіленням аеровокзалу сучасності.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дана стаття написана в контексті рішення задач, що стоять при виконанні держбюджетної науково – дослідної роботи кафедри комп'ютерних технологій дизайну Національного авіаційного університету № 83/ 10.03.03 «Засади формування гармонійного предметно – просторового середовища міських утворень»

**Аналіз останніх досліджень.** Борєв.Ю [1] викладає основні положення сучасної естетики, по–новому висвітлює категорії прекрасного, піднесеного, трагічного, комічного та ін. Попова Ю. [3] дає короткий опис історії дизайну та архітектури аеропортів в Рядянському Союзі та за його межами в період ХХ ст. В [4] представлені найкращі інтер'єрні рішення стилю футуризм від відомих архітекторів і дизайнерів, з коментарями і докладною характеристикою стилю.

**Мета роботи.** Виявити пріоритетні естетичні категорії при формуванні дизайну інтер'єру аеровокзалу в стилі футуризм.

**Основна частина.** Футуризм визначають як художній напрям епохи модернізму, який затверджує достатньо динамічну аж до агресивності особистість в урбаністично організованому світі. Динаміка є головним художнім фактором футуризму.

У мистецтві авангарду футуризм був одним з перших маніфестарних напрямків. Можна оцінювати футуризм як художню реакцію на застій у культурному житті людей.

Естетичним ідеалом для футуристів була урбанізована особа. Епоха модернізму відбилася в цьому стилі через ідеалізацію розвитку індустрії та матеріальних цінностей. Представники стилю прагнули ввести в візуальне мистецтво звук і динаміку.

Якщо прибрати такі негативні риси, як антиестетизм, скандальність і епатажність, які були властиві роботам футуристів першої половини ХХ ст., то достатньо цікавими в контексті даного дослідження є головні принципи футуризму: технічний прогрес, швидкісний ритм життя, прагнення до відмови від художньої форми, руйнування кордонів мистецтва. Футуристичні будівлі повністю відображають естетику та цінності, які пропагує стиль. Інтер'єри в цьому стилі наповнені світлом, великі простори приміщень не перевантажені меблями, панує свобода фантазії.

Цілісне сприйняття світу естетика мислить у таких поняттях як прекрасне або потворне, в які завжди предметно втілені пропорції, співзвуччя кольорів, тонів, фактур та інших складових дизайну. При цьому не має значення, для якої з гілок дизайну проводиться дослідження: промислового, середовища або графічного. Естетика не ставить собі за мету вивчення окремих естетичних об'єктів. Проектантам необхідно знати, як працюють основні естетичні категорії при сприйнятті досліджуваних об'єктів, так це необхідно враховувати при дизайн– проектуванні, в даному випадку дизайну інтер'єрів аеровокзалу в стилі футуризм.

Естетика в дизайні припускає проведення естетичного аналізу, естетичної оцінки проєктованих об'єктів дизайну, де аналізуються співвідношення міри проєктованого об'єкту, в даному випадку інтер'єру аеровокзалу і міри людини.

Естетика стилю футуризм полягає у визначенні загального характеру дизайну інтер'єру та необхідних аспектів формування будь-якого середовища із застосуванням новітніх технологій, матеріалів відповідно до динамічних естетичних ідеалів сучасності. За допомогою категорій естетики в процесі створення дизайну інтер'єру можна визначити його конкурентну спроможність та відмінність від інших аеропортів. Важливими в контексті даного дослідження естетичними категоріями виступають гармонія, міра, комічне, естетичне, прекрасне, художній образ, художній смак. Так склалося історично в Україні, що ці естетичні категорії сприяють створенню гармонійного середовища.

Особливістю футуристичних інтер'єрів є простота форм, мобільність об'єктів промислового дизайну, котрі наповнюють простір аеропорту або залу відпочинку. Відповідно естетичним категоріям гармонія та міра, лаконічність та простота форм, що присутні в інтер'єрах, являються достатніми для створення належного естетично вигляду та змісту аеропорту.

Довгі роки будівлі і інтер'єри аеровокзалів в СРСР будувалися суто з метою забезпечити туристам інфраструктуру і навігацію. Естетична сторона особливої уваги архітекторів та дизайнерів не удостоювалася. Але перше враження про країну людина, що прилетіла літаком, отримує, опинившись в аеропорту. Тому сучасні аеропорти будують не лише з врахуванням

зручності користування, але і з бажанням надати будівлі і інтер'єрам естетичного вигляду.

Об'єктом дизайнерської діяльності є світ речей, які створюються людиною засобами індустриальної техніки за законами краси та функціонування і в цьому відношенні естетика стилю футуризму відповідає естетиці сучасності: відсутність границь та меж, вільні простори, незвичайні ідеї.

Естетическій ідеал футуризму пов'язаний з досягненням високої швидкості, нераціональності, фрагментарності обсягів і ліній. Футуризм в дизайні та архітектурі характеризується лініями, прихильністю до асиметрії та гри з геометричними фігурами, комбінуванням гладких поверхонь і довгих горизонтальних прямих ліній. Все це принципи футуризму, котрі відрізняють цей стиль від інших, надають йому неповторності, свободи, рис сучасності.

Даний стиль стверджує, що технологія більш красива, ніж твори мистецтва. Це твердження відображується в оформленні інтер'єрів аеропортів, особливо в конструкціях стель, та опор, котрі їх підтримують (рис.1).



*Рис. 1 – Конструкції стель та опор аеровокзалів.*

Футуристичний стиль виключає декорування, він схиляється до використання нових матеріалів (глянцевий пластик, хромовані і скляні поверхні, поєднання чорного скла і сталі), кольорів і дизайну згідно ергономічних і технологічних критеріїв.

В футуристичному інтер'єрі аеровокзалу естетична категорія міра проявляється в лаконічності та простоті приміщень, без лишніх елементів, котрі перевантажували б інтер'єр. Футуристичні інтер'єри звільняють простір від декоративних речей, котрі не несуть ніякого функціонального призначення.

Це виражається через чіткість ліній, обмежену кількість кольорів. Центральне місце займають всі відтінки білого, присутні лише яскраві акцентні плями, що зображується на рис.2.

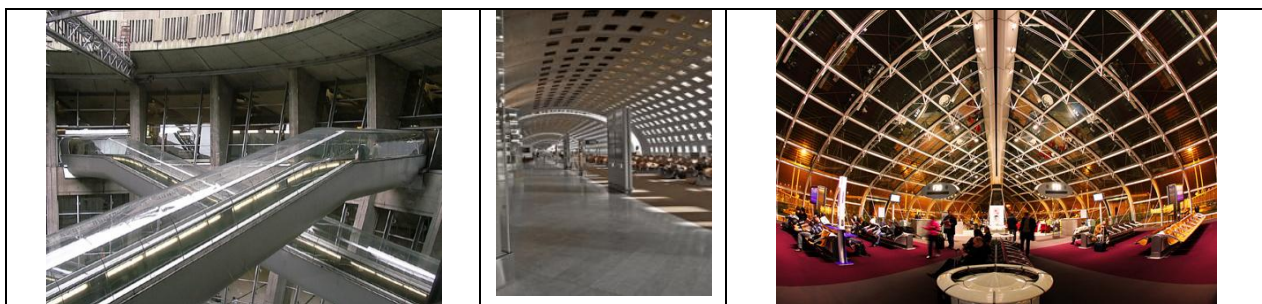
		
<p style="text-align: center;"><b>Заха Хадід, Галерея Roca London Gallery, 2011р.</b></p>	<p style="text-align: center;">Ugur Kucse и Batu Palmer, ресторан IZZ, Стамбул, 2010р.</p>	<p style="text-align: center;">Концепт-стор Bosco 3.14, Москва, 2008р.</p>

*Рис. 2 – Приклади футуристичних інтер'єрів*

Оскільки міра виступає складовою гармонії, то лаконічність, простота поєднання кольорів та елементів інтер'єру в стилі футуризм є відображенням такої естетичної категорії, як гармонія. Гармонія містить в собі три складові – внутрішню єдність, цілісність і узгодженість.

Гегель узагальнив розуміння категорій гармонія та міра. Гармонія розглядається в системі спорідненості симетрії, закономірності та правильності. Остання являється найбільш елементарним проявом довершеності. Вона створюється за допомогою однакового повторення деякого мотиву чи фігури. Це в усьому передбачає тотожність, так як виключає будь-яку різноманітність. Що стосується міри, то за Гегелем, – це єдність протилежностей, що об'єднуються [2].

Французький архітектор Поль Андре розробив проект терміналу I паризького аеропорту Шарль де Голль (1974 р.) в Руассі, в якому прослідуються риси естетичних категорій гармонія та міра (рис.3).



*Рис. 3 – Міжнародний аеропорт Руассі-Шарль-де-Голль, Париж, Поль Андре, 1974р.*

Тут присутнє повторення фігур, симетрія, єдність протилежностей. Центральний простір терміналу замають склянні переходи, котрі немов висять у повітрі. Прозорі тунелі, в котрих знаходяться ескалатори, похилі скляні галереї, в яких пасажери переміщуються з рівня на рівень, надають інтер'єру аеропорту космічності

Футуристичні інтер'єри відрізняються один від одного. В них є спільні риси, котрі об'єднують їх в один стиль, проте кожен має певні елементи, відмінні від інших. Всі твори даного стилю змінюються з розвитком суспільства, як погляди і уявлення людства про майбутнє. Так і з'являються футуристичні інтер'єри, в кожному з яких виникає певна нова риса, котра закладає початок нового відгалуження в даному стилі. Так на протязі ХХ століття виникли такі підвиди футуризму стилю: ретро футуризм, екофутуризм, індустриальний футуризм [3].

Аеропорти являються ідеальним місцем для втілення ідей футуристів, тому що це простір, де не діють земні фізичні закони і не розставлені чіткі пріоритети між людиною і машиною [3].

Аеропорти – це не тільки засоби для подорожей, це також сучасні центри дизайну інтер'єрів. Авіалінії використовують дизайн інтер'єру аеропортів, щоб максимізувати їхній прибуток. Дизайнери інтер'єрів знаходять рішення для внутрішніх просторів аеропортів, створюючи баланс між потребою у міському та екологічному доквіллі.



Художній образ як категорія естетики є незмінною складовою дизайну. Післявоєнний футуризм спирався на ідеали космічної ери та автомобільної культури. Все це відображалось в інтер'єрах аеропортів у конкретних художніх образах космічних кораблів, птахів і т.п. ця особливість також являється відображенням іншої естетичної категорії – комічне.

Комічне — одна з форм перебування людини у свободі [1]. Великі площі приміщень аеропортів забезпечують пасажирів відчуття свободи у просторі. Буденній свідомості властива серйозність, естетична категорія комічне – це спосіб позбутися її.

Риси комічності присутні в терміналі компанії Trans World Airlines в аеропорту імені Джона Кеннеді в Нью-Йорку (Еро Саарінен, 1956 р.). Це найперший аеропорт, спроектованим в стилі футуризм [5]. Архітектор аеропорту Саарінен говорив, що при проектуванні цього терміналу перед проектантами стояла задача створення враження тотально осмисленого простору, де кожна частина виростає з іншої, де все належить єдиному висловлюванню.

Категорія комічне знаходить своє відображення в інтер'єрі аеропорту Брюсселя (Бельгія), поки що нереалізованому проекті архітекторів з голландської архітектурної UN Studio. Прагнучи об'єднати функції трьох існуючих будівель, вони представили проект витягнутої волокнистої футуристичної структури (рис.4).

Ці аеропорти відрізняються ергономічністю та ефективністю використання простору, їхні внутрішні приміщення наповнені природним світлом і повітрям, а дизайн покрівель та підтримуючих її елементів створюють атмосферу космічності.

	
<p>Термінал компанії Trans World Airlines. Аеропорт імені Джона Кеннеді. Нью-Йорк</p>	<p>Нереалізований проект Брюссельського аеропорту. UNStudio</p>

*Рис. 4 – Прояв естетичної категорії комічне в інтер'єрів футуристичних аеропортів*

Сучасні аеропорти, окрім своєї основної функції, спрямовані на забезпечення естетичної насолоди у пасажирів під час перебування в них. Це досягається за допомогою такої естетичної категорії, як прекрасне. Прекрасне – це категорія естетики, в якій твори мистецтва та явища дійсності дають людині відчуття естетичної насолоди. Це основна позитивна форма естетичного освоєння дійсності, в якій знаходить своє відображення естетичний ідеал.

В аеропорту Marrakech Menara, що знаходиться в Марокко, гармонійно поєднані сучасні футуристичні тенденції в архітектурі з її ісламськими традиційними. Вся будівля складається з масивних ромбів великих розмірів, порожнини яких заповнені арабесками в орієнтальному стилі. Світло, що проникає через отвори такої форми, створює химерні візерунки всередині будівлі. Все це утворює атмосферу аеропорту, що надає пасажиром при спогляданні відчуття естетичної насолоди, в чому і проявляється присутність естетичної категорія прекрасне.

**Висновки.** Процес створення дизайну інтер'єрів аеровокзалів на естетичному рівні супроводжується залученням певних естетичних категорій, котрі сприяють покращенню внутрішнього простору аеропорту та привносять в нього гармонійність. Найбільш пріоритетними естетичними категоріями є гармонія, міра, комічне, естетичне, прекрасне, художній образ.

**Перспективи дослідження.** Надалі необхідно досліджувати: які функції дизайну найбільш важливі при дизайн– проектуванні інтер'єрів аеровокзалу що сприяють формуванню гармонійного сприйняття дизайну інтер'єру аеровокзалу в стилі футуризм. Виходячи з отриманих висновків, вже можна прогнозувати істотну важливість функції гедонізму при проектуванні інтер'єру аеровокзалу. Важливість інших функцій повинне показати наступне дослідження.

### Література

1. Боров Ю. Б. Эстетика. – М.: Высш. шк., 2002. – 511 с.
2. Бычков В.В. Эстетика. – М.: Гардарики, 2005. – 556 с.

3. Попова Ю. Преднебесье / Энергия промышленного роста. – М.: 2007. – Выпуск № 11[21]. – С. 18 – 22.
4. Егорова С. Стиль в интерьере. Футуризм. – К.: Архидея, 2011. – 64с.
5. Steve Thomas–Emberson. Airport Interior: Design for Business. – L.: John Wiley&Sons, 2007. – 232 p.
6. Hugh Pearman. Airports: a Century of Architecture. – N.Y.: Harry N Abrams Inc., 2004. – 240 p.

#### Аннотация

*Кузнецова И.А., Анфалова Д.В. Эстетика стиля футуризм в дизайне интерьеров аэровокзалов. В статье идет речь об эстетике стиля футуризм, проявляющейся через определенные эстетические категории, способствующие формированию гармоничного и целостного дизайна интерьера аэровокзала.*

*Ключевые слова: футуризм, эстетика стиля, категории, интерьер аэровокзала.*

#### Abstract

*Kuznetsova I.O., Anfalova D.V. Futurism style esthetics in airports interiors design. Speech goes about aesthetics of style futurism, which shows up through certain aesthetic categories, cooperant forming harmonious design of air terminal interior in the article.*

*Keywords: futurism, style esthetics, categories, airport interior.*